

A Buczkó lánya. Rege

A torockószentgyörgyi várrom ormára sötét ködök ültek, hogy még szomorubbá, még sötétebbé tegyék azt az idők által összerombolt maradványait, dűledező karcsu falainak. Lent az árok fenekén kis malom egyetlen kereke zug magában, de olyan gyöngén, hogy már azt az oldalon epret szedő leányka sem hallja meg...

Vagy talán nem is akarja hallani?! hiszen olyan kedvesen mesél neki ez a három kis bojtárfiu. Először a nagyobbik kezdi el közölük a mesét.

„Hallottam a csörgő kis pataktól, enyelgő szellőtől és az árvalányhaj hajlófü hegyétől, hogy volt itt réges-régen egy óriás ember. Kalapjával a fellegeket tudta kergetni s ha megharagudott, két kézre fogta a villám üstökét, azzal verte be az ellenfelének minden oldalbordáját. Vaskövet evett s ha nagyon megszomjazott, kicsavarta a reggeli köd foszlányait üdítő itálnak. Haragjától félt a világ, csak egyetlen leánya a szép Angyalka nem, mert tudta, hogy őt nagyon szereti.

Lakása a szabad természet volt, mivel nem akadt kőmives, a ki házat tudjon neki építeni, az ácsok meg nem találtak a világon akkora fát, a mely beérte volna az óriás kis szobáját gerendának. Egyszer Buczkó azt gondolta, hogy mégis elmegyen megpróbálni, hátha akadna kőmives a nagyvilágon; hátha találna olyan nagy fát, mely ahhoz gerendának elég nagy lenne?

A szép Angyalkának szívére kötötte, hogy míg ő oda jár sehová ne menjen, senki ne se szóljon, mert ha szólani mer, nagy lesz a haragja s nem tudja mit csinál. Különösen pedig kerülje azt a várat, mely oda van az ő ülőszéke mellé építve, mert ha szóba állna Szentgyörgyvár urának egyetlen fiával: a villámmal veri mindeniket össze.”

Itt megállott beszédjével a nagyobbik bojtárfiu s a középső kezdte a mesét folytatni szépen:

„Buczkó az óriás mene-medegéle kőmivest keresni, gerendát találni, minden kettő helyett ötöt-hatot lépett s mire az éj beált, tul volt a nagy világ kisebbik oldalán. Idehaza lánya, a szép Angyalka leült a hegyre, mint rendes ülőszékre az apjának s egy másik magasabb sziklának a tetejéről költötte el estebédjét.

Oldala mellett a tulsó dombon ott állott Toroczóvára s a szép Angyalka lepillantott reá csupa kedvtelésből.

Estebédje után egy kis csemegét keresni lejött a hegyoldalába, de a kis számóczák oly nagyon jól estek, hogy a felkelő hold még mindig ott találta a hegy oldalán. Szedte, szedegette és ha reá talált unni, újra hozzákezdett egy kis idő múlva. Leginkább az bosszantotta őt, hogy miért olyan nagyon kicsinyek azok a számóczák? vagy mért nem lehet marékkal szedni őket? Mind ezt mondogatta, egyre panaszkolta, mikor megszólalt háta mögött egy délczeg ifju:

– Én megtanitalak marékkal szedni szép Angyalka!

–Nem bánom, jer tanits meg reá, de aztán elkotródj, hogy ne lássalak! felelé az óriás leánya.

Közelebb jött az ifju és szépen csengő hangján elkezdte tanitgatni: Fogd a kötényed s tartsd a mesgye oldalához, majd én fönt leverem a kis számóczákat s meglásd mind behullanak, csak mind ezt danoljad:

Nagy számócza

Kis számócza,

Rátok várok

Már régóta,

Jöjjetek!

Mig Angyalka ezeket mondogatta az ifju fönt megmozgatta pálczikájával a számócza-bokrokat s ő is mondogatott, mert az érett gyümölcsök vidáman gurultak lefelé a leány kötényébe.

Bokrokat

Elhagyjátok,

Szép Angyalka

Vár reátok,

Menjetek!

–Milyen pompás, milyen kedves! – kiáltott fel Angyalka örömmel, mikor köténye tele gurult édes számóczával. –De most távozzék, mert atyám megtiltotta a találkozást!

–Csak még egy szót szép Angyalka! holnap jöjj el számóczáért, én is eljövök! –esengett az ifju!

–De az atyám tiltja veled találkozni!”

Itt elhagyta a középső bojtárfiu s előállott a legkisebbik. Szomoruan nézett körül, tekintete végül a pásztorleánykán pihent meg és elkezdé folytatni a mesét tovább:

A Buczkó lánya

Írta: Péterfi Tamás

2014. február 15. szombat, 12:28 - Módosítás: 2014. február 15. szombat, 12:54

„Hogy ha tiltom, úgy kell lenni! Így dörgött a délczek ifju háta megett Buczkónak, az óriásnak menyet és földet rázó hangja – és ha magad el nem hordod, most itt mindjárt agyoncsaplak! Az ifju nem rettent meg, hanem szemébe nézve az óriásnak, bátran mondá el neki, hogy a leányát feleségül óhajtaná. Ő megbecsüli, ha neki adja...

–Soha! –kiáltá Buczkó szilajan.

Bánatosan ment tovább az ifju, de nem többé a várába, hanem a Székelykő barlangjába, hol a varázsló vén boszorkányok laktak. Félelem nélkül lépett a legöregebb elé, hogy el mondhassa panaszát, mikor pedig végére ért beszédjének, a boszorkányok nagyanyja, egy darab csontot adott kezébe, hogy a mit azzal megérint, az mindjárt kővé változik. Sötét volt már, vak sötétség, mire az ifju visszaére a két hegynek oldalához, melyen Buczkó és leánya üldögéltek és szundikáltak.

–Ez ő! –gondolá magában, a mint a hegyre fölére s érinté a csontdarabbal. De majd megrepedt a szive, a mint őtet kővé válva sötétben megkerülte! Mert hisz szép Angyalka volt az, a szívének választottja. Fájdalmában, hogy a sötétben ily szörnyű nagyot tévedt, felkiáltott és a csontot rádobta az óriásra, a melytől az végigdől a hegytetőn az asztal mellett és szintén kővé, hideg kővé változott.

Ott vagyon az öreg Buczkó a hegytetőn hosszan dülve; előtt az ifju szalad-szalad hét országon, hét világon tul, az operenciás nagy tengeren is tul keresi boldogságát, de hiába, mert nem találja fel, még csak a nyugalmát sem soha!

Miért is volt olyan sötét?

Miért ment le a holdvilág?

A mikor ő bosszut akart állni az óriáson, de a leányát, azt szerette.”

A Buczkó lánya

Írta: Péterfi Tamás

2014. február 15. szombat, 12:28 - Módosítás: 2014. február 15. szombat, 12:54

S a legkisebb bojtáríu mutatja a pásztorleánynak: nézd, ott vagyon Buczkó s lánya, idefent meg a vár üres, mert az utolsó gazdája rég meghalt s egyetlen fia még mai nap is mind bujdosik messze, messze...

***ABuczkó lánya* 1896-ban jelent meg Péterfi Tamás, *Székelyföldről* című kötetében.**

Ahogy a könyv előszavában írja:

„E könyvemben is, miként czime mutatja, a Székelyföldről irok, ismertette Attila utódait a székelyeket.”

Péterfi Tamás 1871-ben született Nagyajtán, unitárius székely, földműves család hatodik gyermekeként. A szülőfalujában járta az öt elemi osztályt, majd már, mint inas végezte el Baróton a gazdasági felső népiskola három osztályát. Bejárta Erdélyt, megtanult németül és románul is, a székelyek, románok és cigányok között járva alapos néprajzi ismereteket szerzett. 1899-ben a kereskedelmi- és iparkamarai hivatalba került, s még ez évben Pestre költözött, ahol kezdetben mesék és cikkek írásával kereste kenyerét, majd a Magyar Gazdasági Egyesület szaklapjánál, a Közteleknél lett főmunkatárs. Közgazdasági munkáiért az Országos Gazdaszövetség 1904-ben elismerő oklevéllel tüntette ki. Számos újságba írt elbeszéléseket, költeményeket és szaktárcákat, több könyve is megjelent.

Irodalom:

Péterfi Tamás: Székelyföldről. Beszélyek, regék, góbéságok. Harmath J. Könyv- és Papírkerekedése, Torda, 1896. 81-88.

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái.

<http://mek.oszk.hu/03600/03630/html/p/p19708.htm>